

3. ULUSLARARSI ISTANBUL BİENALİ
DANIŞMA KURULU TOPLANTISI
G Ü N D E M İ

Tarih: 28.3.1992
Saat: 9.30
Yer: Vakıf Merkezi

- 1- Bienal mekanına ilişkin gelişmeler ve bilgiler
- 2- Katılan ülkeler, son durum ve sorunlar
- 3- Türkiye sergisi: kavram, tasarım ve kapsamı, sanatçıları.

I. Bienal basın tanıtımı hazırlanması için yapılan çalışmaların özeti.
G7 basın tanıtım grubuyla toplantılar yapılmıştır.

II. Bienal mekan kullanımında yapılan toplantıların özeti ve son durum.
Kullanım alanı daha önceden verilen mekanlardan sırasıyla 5400, 4800 m2'den reel olarak 3800m2'ye inmiştir. Bu alana duvarlar dahil değildir.
Bu doğrultuda her ülkeye verilen mekanlar kısıtlanmıştır.

III. Katılan ülkeler, son durum ve sorunlar.
ABD, Kanada, Brezilya, Fransa, İtalya, İspanya, Avusturya, Almanya, Hollanda, Romanya, Bulgaristan, İsviçre, Türkiye, İngiltere, Rusya, İsrail. Toplam 16 ülkedir.
Temasta olduğumuz ülkelere Kore'yi, yolladığı sanatçı dosyasının çok zayıf olmasından dolayı; Japonya'yı da, Japan Foundation'ın yavaşlığı ve zorluk çıkartması yüzünden dışarıda bırakmaya karar verdik.
Katılmak istediğini belirten ancak resmi yazışmalarımıza herhangi bir cevap vermeyen, sanatçıları hakkında hiç bir tanıtıcı malzeme yollamayan iki ülke, Meksika ve Belçika da şimdilik dışarıda bırakıldı.

1. USA
(In)visible Borders: The Territory of Identity in the U.S.A.
The New Museum of Contemporary Art in New York.
Curators: Laura Trippi and Gary Sangster.
Artists: Amalia Mesa-Bains, James Luna, Donald Moffett, Andres Serrano, Lorna Simpson, May Sun, Felix Gonzales-Torres.
2. CANADA
Bruce Ferguson
Jon Tupper/Winnipeg Art Gallery
Canada/External Affairs Office for Culture and Sports.
3. ROMANIA
Curator: Calin Dan
Artists: Group subREAL.
Ministry of Culture, Romania
4. ISRAEL
Ministry of Culture
5. RUSSIA
Curator: Victor Misiano
Masterpieces
6. FRANCE
Curator: Guy Tosato
Director of the Musee d'Art Contemporain, Nimes
Artists: Christian Boltanski, Jean Pierre Orthemel, Absalon
Association Française pour l'Action Artistique.
7. GERMANY
Institut für Auslandsbeziehungen, Ausstellungsdiens.
8. AUSTRIA
Curator: Rainer Fuchs
9. BRITAIN
Curator: Brett Rogers
British Council
10. SWITZERLAND
Curator: Ms.Catherine Dunkel
Artists: Albrecht Schinder
Swiss Office Federal de la Culture
11. ITALY

- Curator: Pier Giovanni Castagnoli
Artists:
12. SPAIN
Curator: Maria Jose Salazar
Conservadora, Centro de Arte Reina Sofia
Artists: Painting/ Dario Alvarez Basso, Jose Manuel Broto, y Juan Usle
Scplp/Sergi Aguilar, Txomin Badiola y Francesca Lopez
13. BULGARIA
Curator: Luchezar Boyadjiev
14. BRAZIL
Curator: Paulo Herkenhoff, Ivo Mesquita
15. HOLLAND
Curator: Paul Donker Duyvis
Fine Arts Office of Netherlands

IV. Bienal katalogu ile ilgili son durum. Katalog genel tasarımı önerisi. Föy ve grafik tasarım. Katalogla ilgili olarak Zeynep Kınık'la temasa geçildi. Talep ettiği bedelin yüksekliğinden ve İngilizce dışı dillerle ilgilenmeyeceğinden dolayı Kınık konusu tartışılmaktadır.

V. Türkiye sergisi kavram, tasarım ve kapsamı. sanatçılar.

Genel teması "Kültürel Farklılığın Üretimi" olan 3. Uluslararası İstanbul Bienali'nde yer alacak Türkiye sergisi, tıpkı Bienal'e gelen diğer ülkelerin sergileri gibi belli bir kavram ve tasarıma göre oluşturulacaktır.

Her ülkenin sergisi, Bienal'in genel konusunun sunduğu çerçeve içerisinde, kendi öznel konu ve başlığını getirmektedir.

Türkiye sergisinin adı MEGALOPOL olacaktır. Grekçe "büyük şehir" anlamına gelen megalopolis sözcüğü, kentin büyüklüğünü boyut olarak değil, yapısal yayılmanın ötesinde, manevi bir alanda ele alır. Eski metinlerde megalopolis "yüce"dir; Atina ve Troya'yı betimler. "Big city" anlamında değil, "mighty and great city" anlamında kullanılır.

MEGALOPOL adı ve kavramı, 1991 yılında Berlin'de yer almış olan Metropolis sergisine bir nazire olarak düşünülmüdü. MEGALOPOL sergisi, o sergiyle herhangi bir düzlemde bağ kurmaya da yeltenmiyor.

MEGALOPOL kavramı son günlerde İstanbul için gündeme gelen megapol yönetim modeliyle de bağlantılı değil. Aşağıda görüleceği gibi, "megapol" yönetimi megalopolü kabul etmek zorunda olup kontrol altına almaya çalışan bir yönetim modeli sadece. "Megapol" sözcüğü gramer olarak Grekçe'nin kurallarına uygun olmadığı gibi, fiziksel büyüklük ifade etmeye çalışan bir sözcük olarak da Grekçe'de kavramsal karşılığı yoktur. Yani megapol idari bir isimlendirmeyse, MEGALOPOL manevi bir değerlendirmedir.

Dolayısıyla, MEGALOPOL isimlendirmesi, metropol'e karşı ya da onu devam ettiren bir kent fikriyle ilintili değildir. Şehri, megapol gibi, salt boyut ve yayılım açılarından ele almamaktadır.

MEGALOPOL'ün geçmişi olsa da bu geçmiş, ne bizzat bir kentin geçmişine

dairdir, ne de tarihi süreklilik sonucu, evrimsel temelli bir gidişat içinde kenti megalopolleştirme erkindedir. MEGALOPOL'un kaynağı bir evrimde değil, bir Ursprung'da, yani bir sıçramada yatar. MEGALOPOL aniden belirebilir, İstanbul da böyle megalopolleşmiştir: Buna kentin geçmişi hazır, ancak MEGALOPOL burada ve hazırda olan bir geçmiş üzerine kurulmayabilir. Örneğin, İstanbul kendini yeniden bir sıçrama ile böyle kurmuştur. Sıçrama, 19uncu yüzyıl sonundaki asalak ticari kesişmelerin kentinden bugüne olur. Yani "İstanbul," aradaki üretici ve kendi içine kapalı kent modelinden ayrılmayı irdeleyen bir olgudur.

MEGALOPOL aslen bir önceki kent modellerinden bir kopuştur ve ortaçağlaşmayı da taşıyabilir. Ortaçağlaşmaktan anlaşılan, tıpkı Orhan Pamuk'un Kara Kitap'ında olduğu ve Umberto Eco'nun yazdığı gibi kent içinin "klanlaşması," kendine özgü yeraltılarını, aykırı varlıklarını ve kültürlerini üretmesidir. MEGALOPOL, medeni iradeyi esgeçebilir.

MEGALOPOL'un fiziksel sınırları yoktur; MEGALOPOL zaten görünmez kablolarla (uydu/tel/faks) başka diyarlara bağlanır, ancak başka diyarların insanları aracılığıyla kendi geçmişine döner. Sınır bilmediği için megalo'dur, aşkındır. Mania'sı ise kuşatılmaz bilinçaltıdır ve us ötesidir. Medeni olmayanları taşır ve onlarla taşar.

Bazı yazarlar, MEGALOPOL ile metropol kavramını eşleştirerek, MEGALOPOL yerine metapol'ü (Ernest Keller) kullanmayı tercih etmişlerdir. Onlara göre metapol kendini düşünen ve konuşan bir şehirdir. Ancak, metapol yakın geçmişini ve zamanını bir déja-vu gibi görür, bu ise déja-vu ile jamais-vu'yü birlikte yaşayan İstanbul'a uymaz.

MEGALOPOL'un merkezi yoktur, merkezi düşünceye itibar etmez, sadece gürültünün azaldığı ve yoğunlaştığı alanları vardır. (Bkz. J. Baudrillard'ın New York tasviri). Merkezi periferidir, periferisi merkezdir. Kent içi göçebelik, gündelik dolaşım tuhaf boyutlardadır.

Oradaki kültürler salt modern bir tüketim alanında yer bulmazlar, başka yerlerde olduğu gibi salt "yerel mutfaklarla" "souvenir" dükkanlarında dolaşıma açılmazlar. Kent bir vitrine dönüşmez. Kültürler, başka kültürlerin turizmüne ve turistik temaşasına açılmak uğruna kendilerinin simülasyonu olma durumuna düşmezler. Apayrı takas alanlarında varlıklarını idame ettirirler ki bunlar suç ve günah işleme alanları, yani transgresyon alanlarıdır. Suçtur, çünkü bildik ekonomik dolaşım sistemi dışındadırlar; çünkü dolaştırılan mal bir başkasının sahtesi, semantik değişime uğramış, yasak olanı olabilir.

İstanbul'da Romen, Polonya ve Bulgar takas alanlarının varlığı ve bu alanların o ülkelerde de aynen tezahürü, apayrı bir dolaşımı, apayrı paraların ve metaların yer değiştirmesini, nesnelere bazında bir kültür takasını da gösterir.

MEGALOPOL olmak İstanbul'un kesintiye uğramış kaderindedir. Kuzey ile güney arasına oturan, doğu ile batıyı kesen bir eşik kenti olarak İstanbul aynı zamanda bir liman ve bir yoldur. İstanbul'un kendinden kaynaklanan bir yönü yoktur. Doğusu nerede başlar, güneyi nerede biter? İstanbul'da coğrafi terimler, coğrafi terimlerin taşıyageldiği yükten ferahdır. İstanbul merkez değildir, çünkü merkezi bir düşünceye itibar etmez, o sadece orada, ortadadır.